

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

SECȚIUNEA A TREIA

CAUZA GANEA c. MOLDOVA

(Cererea nr. 2474/06)

HOTĂRÎRE

STRASBOURG

17 mai 2011

Definitivă la

17/08/2011

Această hotărîre a devenit definitivă în conformitate cu articolul 44 § 2 din Convenție. Ea poate fi supusă unei revizui editoriale.

În cauza Ganea c. Moldovei,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secțiunea a Treia), statuînd în camera compusă din:

Josep Casadevall, *președinte*,

Alvina Gyulumyan,

Egbert Myjer,

Ineta Ziemele,

Luis López Guerra,

Mihai Poalelungi,

Kristina Pardalos, *judcători*,

și Marialena Tsirli, *grefier adjunct al secțiunii*,

Deliberînd în secret la 12 aprilie 2011,

Pronunță următoarea hotărîre, adoptată la aceeași dată:

PROCEDURA

1. Cauza a fost inițiată prin cererea (nr. 2474/06) depusă la Curte potrivit articolului 34 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale ("Convenția"), împotriva Republicii Moldova la 26 decembrie 2005, de către dl Mihai Ganea („reclamantul”), cetățean al Statului reclamat.

2. Reclamantul a fost reprezentat de dl V. Marcu, avocat cu sediul în Edineț. Guvernul Republicii Moldova („Guvernul”) a fost reprezentat de Agentul său, dl V. Grosu.

3. Reclamantul s-a plîns de violarea dreptului la libertate și la siguranță, garantat prin articolul 5 § 1 din Convenție, precum și a dreptului la reparații corespunzătoare prevăzute de articolul 5 § 5.

4. La 15 iunie 2009, Curtea a decis să comunice cauza Guvernului pîrît. Conform articolului 29 § 1 din Convenție, a fost decis ca camera să examineze admisibilitatea cererii în același timp cu fondul acesteia.

ÎN FAPT**I. CIRCUMSTANȚELE CAUZEI**

5. Reclamantul s-a născut în 1948 și domiciliază în Soroca.

6. La 27 august 2003, el a fost plasat în custodie. Colaboratorii de poliție au întocmit un proces-verbal privind constatarea comiterii unor contravenții administrative de către reclamant. Reclamantul a fost deținut în subsolul

Comisariatului de poliție din Soroca și a fost înfățișat instanței de judecată în ziua următoare.

7. La 28 august 2003, Judecătoria Soroca a sancționat reclamantul cu zece zile de detenție. El a petrecut 3 zile în detenție și ulterior a fost eliberat.

8. La 19 noiembrie 2003, Curtea de Apel de Bălți a examinat recursul depus de reclamant. Instanța a constatat că procesul-verbal care a stat la baza reținerii și sancționării ulterioare a reclamantului cu arest a fost falsificat. Instanța a casat hotărîrea din 28 august 2003 și încetat procedura din lipsă de probe.

9. La 11 decembrie 2003, reclamantul a intentat o acțiune civilă privind recuperarea prejudiciului moral cauzat prin pretinsa privare ilegală de libertate.

10. La 24 noiembrie 2004, Judecătoria Soroca a admis parțial acțiunea reclamantului. Instanța a indicat că reclamantului i-au fost cauzate suferințe psihice și fizice și că el era în drept să pretindă repararea prejudiciului moral cauzat. Instanța i-a acordat 15 000 lei moldovenești (MDL) (946 euro (EUR)). Ministerul Finanțelor a atacat hotărîrea cu apel.

11. La 26 martie 2005, Curtea de Apel Bălți a admis apelul Ministerului Finanțelor și a redus mărimea compensației la 1 000 MDL (63 EUR). Reclamantul a atacat hotărîrea cu recurs.

12. Prin hotărîrea definitivă din 26 octombrie 2005, Curtea Supremă de Justiție a menținut hotărîrea instanței de apel. Aceasta a constatat că reclamantul a fost victima unei erori judiciare și că a fost deținut ilegal timp de trei zile. Totuși, instanța a considerat că el a obținut o reparație suficientă.

II. DREPTUL ȘI PRACTICA NAȚIONALĂ PERTINENTĂ

13. Potrivit articolului 1405 din Codul civil al Republicii Moldova din 6 iunie 2002, statul este obligat să repare integral, printre altele, și prejudiciul cauzat persoanelor fizice prin plasarea ilegală în detenție. În conformitate cu articolul 1422 din același cod, prejudiciul moral se repară independent de existența și de mărimea prejudiciului material. În final, articolul 1423 obligă instanțele să stabilească sumele alocate cu titlu de prejudiciul moral luînd în considerație caracterul și gravitatea suferințelor fizice și psihice ale victimei, precum și faptul dacă compensația acordată poate aduce satisfacție persoanei vătămate.

ÎN DREPT

I. CU PRIVIRE LA EXCEPȚIA PRELIMINARĂ INVOCATĂ DE GUVERN

14. Guvernul a menționat că instanțele naționale au recunoscut expres faptul că detenția reclamantului a fost ilegală și că a fost încălcat dreptul său la libertate. Guvernul a adăugat că acestea au recunoscut nevinovăția reclamantului și au încetat procedura administrativ-contravențională intentată în privința sa. În opinia Guvernului, casarea hotărîrii de condamnare și acordarea unei compensații pecuniare au constituit o reparație suficientă a violării dreptului reclamantului la libertate și la siguranță.

15. Guvernul a susținut suplimentar că dreptul intern prevedea posibilitatea ca reclamantul să intenteze acțiune civilă în instanța de judecată în scopul reparării prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite și că instanțele naționale au aplicat dispozițiile pertinente din Codul civil în sensul redresării situației reclamantului. Guvernul a solicitat Curții să accepte excepția ridicată privind lipsa calității de victimă a reclamantului și să declare cererea inadmisibilă.

16. Reclamantul a combătut acest fapt.

17. Curtea amintește că este în primul rînd de competența autorităților naționale de a redresa o pretinsă violare a Convenției. Curtea reiterează în acest sens că chestiunea determinării faptului dacă un reclamant se poate pretinde victimă a încălcării invocate urmează a fi pusă pe parcursul tuturor etapelor procedurii conform Convenției (*Bourdov c. Rusiei*, nr. 59498/00, § 30, CEDH 2002-III).

18. Curtea reafirmă că, în principiu, o decizie sau o măsură favorabilă reclamantului nu este suficientă pentru a înlătura statutul de « victimă » decît dacă autoritățile naționale au recunoscut, explicit sau în substanță, violarea Convenției și ulterior au reparat-o (a se vedea, de exemplu, hotărîrile *Eckle c. Germaniei*, 15 iulie 1982, §§ 69 și următoarele, seria A nr. 51 ; *Amuur c. Franței*, 25 iunie 1996, § 36, *Recueil des arrêts et décisions* 1996-III ; *Dalban c. României* [GC], nr. 28114/95, § 44, CEDH 1999-VI ; și decizia *Jensen c. Danemarcei* (dec.), nr. 48470/99, CEDH 2001-X).

19. Din cele de mai sus rezultă că este sarcina Curții de a verifica, pe de o parte, dacă a avut loc recunoașterea din partea autorităților, cel puțin în substanță, a unei violări a unui drept ocrotit de Convenție și, pe de altă parte, dacă redresarea poate fi considerată ca adecvată și suficientă (a se vedea, în special, *Normann c. Danemarcei* (dec.), nr. 44704/98, 14 iunie 2001 ; *Jensen și Rasmussen c. Danemarcei* (dec.), nr. 52620/99, 20 martie 2003 ; și *Nardone c. Italiei* (dec.), nr. 34368/02, 25 noiembrie 2004). În

final, aceasta amintește că statutul de victimă a unui reclamant poate să depindă de mărimea indemnizației care i-a fost acordată la nivel național pentru violarea de care el se plînge în fața Curții (*Normann și Jensen și Rasmussen*, decizii precitate).

20. În speță, în primul rînd, Curtea observă că existența unei constatări a violării din partea autorităților naționale nu prezintă vreo controversă din moment ce rezultă din hotărîrea Curții Supreme de Justiție din 26 octombrie 2005 că instanța supremă a recunoscut în substanță caracterul ilegal al detenției reclamantului. Prin urmare, în opinia Curții, autoritățile de stat au recunoscut violarea drepturilor reclamantului.

21. În partea ce privește a doua condiție, și anume redresarea adecvată și suficientă, Curtea observă că prima instanță a alocat reclamantului aproximativ 946 EUR. Curtea notează că Curtea Supremă de Justiție din contra nu a indicat nici un motiv convingător pentru a reduce suma acordată la 63 EUR.

22. Curtea reafirmă că nu ține de competența sa de a determina pretensele erori de fapt și de drept comise de o instanță, decît dacă și în măsura în care acestea puteau aduce atingere drepturilor și libertăților garantate prin Convenție. Respectarea Convenției impune Statelor părți obligația de reparare a unui prejudiciu cauzat prin violare. Dacă natura violării permite aplicarea principiului *restitutio in integrum*, este datoria Statului reclamat de a îl realiza, Curtea neavînd nici competența, nici posibilitatea practică de a-l aplica. Din contra, dacă dreptul național nu permite sau permite doar parțial redresarea consecințelor violării, articolul 41 împuternicește Curtea de a acorda, dacă este adecvat, părții lezate satisfacția care i se pare adecvată. Curtea observă că în speță reclamantul a primit o anumită compensație din partea instanțelor naționale, care au aplicat dispozițiile pertinente din Codul civil. Curtea trebuie să stabilească dacă această compensație este conformă principiilor pertinente dezvoltate în jurisprudența sa în privința articolului 41, și anume, dacă această compensație este echitabilă și dacă permite înlăturarea consecințelor violării constatate. Pentru a evalua cuantumul indemnizației alocate reclamantului în speță, Curtea examinează chestiunea, în baza elementelor de care dispune, prin prisma sumei pe care ar fi acordat-o în aceeași situație, întru aplicarea articolului 41. În opinia Curții, între suma acordată cu titlu de prejudiciu moral de către Curtea Supremă de Justiție și sumele pe care Curtea de regulă le acordă în conformitate cu articolul 41 din Convenție în spețe similare, este o disproporție vădit lipsită de justificare (*Hyde Park și alții c. Moldovei* (nr. 4), nr. 18491/07, § 70, 7 aprilie 2009; *Leva c. Moldovei*, nr. 12444/05, § 79, 15 decembrie 2009). În aceste circumstanțe, Curtea nu va admite că reclamantul a primit o reparație adecvată și suficientă a prejudiciului moral cauzat prin violarea articolului 5 § 1.

23. În lumina celor de mai sus, Curtea consideră că reclamantul poate pretinde în continuare calitatea de victimă a unei violări a articolului 5 din

Convenție. Prin urmare, aceasta respinge excepția ridicată de Guvern și declară cererea admisibilă.

II. CU PRIVIRE LA PRETINSA VIOLARE A ARTICOLULUI 5 §§ 1 ȘI 5 DIN CONVENȚIE

24. Reclamantul se plînge de caracterul ilegal al plasării sale în detenție, precum și de caracterul inadecvat și insuficient al reparației acordate de instanțele interne. El invocă articolul 5 §§ 1 și 5 din Convenție, care prevede că:

« 1. Orice persoană are dreptul la libertate și la siguranță. Nimeni nu poate fi lipsit de libertatea sa, cu excepția următoarelor cazuri și potrivit căilor legale: (...)

5. Orice persoană, victimă a unei arestări sau dețineri în condiții contrare dispozițiilor acestui articol, are dreptul la reparații. »

25. Curtea amintește din start că dreptul la reparație, în sensul articolului 5 § 5 din Convenție, presupune o constatare prealabilă, din partea instanțelor interne, sau a însăși, a violării unuia dintre paragrafele 1 - 4 a acestui articol (a se vedea, printre multe altele, *N.C. c. Italiei* [GC], nr. 24952/94, § 49, CEDH 2002-X și *Georgiev c. Bulgariei*, nr. 47823/99, § 107, 15 decembrie 2005).

26. În opinia Curții, nu există teme pentru a constata altfel decît că violarea dreptului reclamantului la libertate și la siguranță, garantat prin articolul 5 § 1 din Convenție a fost recunoscută în substanță printr-o hotărîre definitivă a Curții Supreme de Justiție din 26 octombrie 2005 (paragraful 12 de mai sus).

27. În continuare, Curtea amintește că paragraful 5 din articolul 5 este aplicabil dacă se poate pretinde repararea unui aspect ce ține de privarea de libertate în condiții contrare paragrafelor 1, 2, 3 sau 4 din același articol (*Wassink c. Olandei*, 27 septembrie 1990, § 38, seria A nr. 185-A).

28. În speță, Curtea observă că orice persoană are posibilitatea, în conformitate cu articolul 1405 din Codul civil al Republicii Moldova, de a depune o cerere privind repararea prejudiciului izvorît din privarea ilegală de libertate și că reclamantul în fapt a depus o astfel de cerere. Rezultă că ordinea juridică internă garanta reclamantului, cu un grad suficient de certitudine, dreptul la reparație pentru detenția aplicată.

29. Curtea notează că reclamantul a exercitat dreptul oferit de Codul civil pentru obținerea reparației prejudiciului cauzat prin detenția sa și că, în cadrul acestei proceduri, el a obținut recunoașterea ilegalității detenției sale conform dreptului intern și recunoașterea implicită a violării articolului 5 § 1 din Convenție (paragrafele 10-12 de mai sus).

30. Curtea observă că unica chestiune care ridică o problemă în prezenta cauză este cuantumul compensație acordate reclamantului de Curtea de

Apel Bălți, și anume echivalentul a 63 EUR. Chiar dacă perioada de detenție – trei zile – poate părea scurtă, această sumă este considerabil inferioară celei pe care Curtea o acordă în cauze similare privind violarea articolului 5 din Convenție (*Hyde Park și alții (nr. 4)* și *Leva* precitate).

31. Având în vedere constatarea de mai sus, conform căreia reclamantul nu a pierdut calitatea sa de victimă (paragrafele 21-22), Curtea concluzionează că a avut loc violarea articolului 5 §§ 1 și 5 din Convenție.

III. CU PRIVIRE LA APLICAREA ARTICOLULUI 41 DIN CONVENȚIE

32. Conform articolului 41 din Convenție,

« Dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a Protocoalelor sale și dacă dreptul intern al înaltei părți contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă. »

A. Prejudiciu și costuri și cheltuieli

33. În observațiile, reclamantul a lăsat la discreția Curții determinarea mărimii prejudiciului material și moral, precum și a costurilor și cheltuielilor suportate în fața instanțelor naționale și a Curții.

34. Guvernul a considerat că reclamantul nu a formulat nici o pretenție privind compensarea prejudiciului suportat, și prin urmare Curtea nu trebuie să acorde careva sume în acest sens.

35. Ținând cont de materialele aflate în posesia sa, apreciind echitabil, Curtea consideră că, în cazul dat, urmează a se acorda reclamantului suma de 6 000 euro (EUR) pentru prejudiciu moral.

36. În ceea ce privește costurile și cheltuielile, reieșind din lipsa unor materiale care să le confirme, Curtea consideră că nici o compensație nu poate fi acordată în acest sens.

B. Penalități

37. Curtea consideră oportun ca penalitatea de întârziere să fie bazată pe rata limită a dobânzii Băncii Centrale Europene, căreia urmează să i se adauge trei procente.

DIN ACESTE CONSIDERENTE, CURTEA ÎN
UNANIMITATE,

1. *Respinge* excepția preliminară invocată de Guvern;
2. *Declară* cererea admisibilă;
3. *Hotărăște* că a avut loc o încălcare a articolului 5 §§ 1 și 5 din Convenție;
4. *Hotărăște*
 - a) că Statul reclamat trebuie să achite reclamantului, în decurs de trei luni de la data la care hotărîrea va deveni definitivă în conformitate cu prevederile articolului 44 § 2 din Convenție, 6 000 EUR (șase mii euro), care urmează a fi convertiți în lei moldovenești la rata de schimb aplicabilă la data efectuării plății, plus orice sumă care ar putea fi aplicabilă în calitate de impozit, cu titlu de prejudiciu moral;
 - b) că din momentul expirării termenului menționat mai sus, pînă la momentul achitării, suma se va majora conform dobînzii egale cu rata limită a dobînzii Băncii Centrale Europene pentru perioada de penalizare plus trei procente.

Întocmită în limba franceză și notificată în scris la 17 mai 2011, potrivit articolului 77 §§ 2 și 3 din Regulament.

Marialena Tsirli
Grefier adjunt

Josep Casadevall
Președinte